

OIKEUTTA MAALLA JA KAUPUNGISSA

Tuomiokuntien ja raastuvanoikeuksien muistitiedon
keruukilpailu

1.3. - 31.8.1998

Vastausohjeet * Palautusosoite * Tulosten
julkistaminen ja palkinnot
Vastausten käyttö * Lisätietoja * Keruukilpailun
järjestävät

Ennen joulukuussa 1993 toteutettua
käräjäoikeusuudistusta yleisiä alioikeuksia
maassamme olivat Ruotsin vallan ajalta periytyneet
raastuvanoikeudet ja kihlakunnanoikeudet
(tuomiokunnat). Erityisesti tuomiokuntien hoito oli
aikoinaan varsin persoonallista, ja monissa
tapauksissa voitiin tavallaan puhua
kihlakunnantuomarin omasta yrityksestä. Vaikka
kaupunkien raastuvanoikeudet olivat
virastomaisempia, oli niilläkin oma kulttuurinsa.
Mennyt maailma säilyi pitkälti 1960- ja 1970-luvuille
asti.

Muistitiedon keräämisen tarkoituksena on tallentaa
sitä tietoa, mitä vielä on jäljellä kihlakunnan- ja
raastuvanoikeuksien toiminnasta, niiden työstä ja
työntekijöiden arjesta. Keräys ulottuu niin pitkälle
kuin vielä elossa olevien ihmisten muisti riittää.
Muisteluajaksi painottuu sportteli- ja
kaupunkituomioistuinten aika - se "vanha hyvä aika",
jolloin töitä tehtiin ukkotuomarin tai pormestarin
silmien alla ikään kuin perhepiirissä.

Kilpailu on tarkoitettu erityisesti
raastuvanoikeuksissaja tuomiokunnissa

työskennelleille: sekä kanslian henkilöstöön että tuomarikuntaan kuuluville, niin nykyisin oikeushallinnon palveluksessa oleville kuin eläkkeelle siirtyneillekin. Mikään ei estä myöskään entisiä auskultantteja, lautamiehiä, haastemiehiä, asianajajia ja muita avustajia osallistumasta. Myös perheenjäsenten ja asiakaskunnan näkemykset ovat tervetulleita. Jokainen voi kirjoittaa ja puhua omalla tyyllillään, kaunokirjalliset kyvyt eivät ole ratkaisevia.

Kerro tositapauksia, kuvaile tilanteita, muistele persoonallisuuksia. Mieti, miltä joskus kovan päivän iltana on tuntunut ja mitä työ tuomioistuimessa on elämässäsi merkinnyt. Seuraavassa esimerkkejä aihepiireistä; voit myös nimetä aiheen itse.

Tuomiokunta tai raastuvanoikeus työpaikkana

Kerro, missä alioikeudessa olet työskennellyt ja missä tehtävissä. Millainen muistikuva sinulla on ensimmäisestä työpäivästäsi? Miten sait työpaikan? Keitä työpaikallasi työskenteli? Miten sinut perehdytettiin työtehtäviisi? Saitko urasi aikana muuta koulutusta? Vastasitko vuorostasi muiden perehdyttämisestä? Millainen henki työpaikallasi oli? Erosiko suhtautuminen naisiin ja miehiin? Entä millaiset olivat eri henkilöstöryhmien välit?

Työtilat ja -välineet, työolot

Millaisissa työhuoneissa työskentelit vuosien mittaan? Missä ja millaisissa paikoissa pidettiin istuntoja? Millaista palkkaa sait ja mikä oli työaikasi, lomasi? Millainen oli tavallinen työpäiväsi? Miten työvälineet kehittyivät ajan myötä? Mitä työpaikallasi edellytettiin työntekijöiden pukeutumiselta? Mikä oli sinusta vaikeinta työssäsi?

Tehtävien hoito

Millainen työnjako työpaikassasi oli, mitä tuomari teki ja mitä kansliassa tehtiin? Kerro, miten erilaiset

tehtävät hoidettiin: siviilijutut, riitajutut, haastehakemukset, haasteet, tuomareiden juttujako, vihkimiset, lautakuntaan liittyvät asiat, päätöksen julistaminen, lainhuudot ja kiinnitykset jne. Miten oikeutta jaettiin, miten oikeudenkäynti ehkä erosi nykyisestä? Mitä tiedät taloudenhoidosta, sportteleista, auskultanteille ja puhtaaksikirjoittajille maksetuista palkkioista?

Kanslian työpäivä / Käräjäpäivä

Miten istuntoon valmistauduttiin? Kerro kokemuksiasi pöytäkirjan - memoriaalin, luetteloiden pitämisestä. Mitä kuului oikeudenpalvelijan tehtäviin? Miten hoidettiin ruokailu? Miten käräjille matkustettiin? Millaiset olivat odotustilat, kärjäsalin valaistus, lämmitys ja muut olosuhteet?

Yhteydet muuhun yhteiskuntaan, tapahtumat

Kerro, mitä muistat kärjämatkoista? Millaisia perinteitä niihin liittyi? Pidettiinkö kärjäsaarnoja? Mitä muistat yhteydenpidosta kaupungin virkamiehiin tai oikeusministeriön edustajiin? Muistatko auskultanttien varatuomarijuhliin tai karonkkoihin liittyviä tapahtumia? Entä työpaikan juhlia tai muita merkkitapahtumia?

Eri henkilöryhmät

Kerro eri ihmisistä, jotka ovat jääneet mieleesi. Mitä muistat tuomiokuntasi notaareista tai omasta auskultointiajastasi. Millaisia lautamiehet olivat? Mikä oli mielestäsi lautakunnan merkitys tuomarin työssä? Onko mieleesi jäänyt erityisesti joku asianajaja tai asioitsija? Mitä muistat haastemiehistä ja kärjäpoliiseista? Onko mieleesi jäänyt joihinkin asiakkaisiin liittyviä tapahtumia? Oliko "vakioasiakkaita"?

Työuran ja työn merkitys

Kun ajattelet työuraasi, mitä tulee mieleen? Mikä oli mieleenpainuvuin ajanjakso urallasi? Millainen oli tuomiokunta tai raastuvanoikeus työpaikkana? Näin jälkikäteen ajatellen, mikä oli parasta ja mikä ikävintä tai turhauttavinta työssäsi? Miten arvostivat työtäsi esimiehet ja työtoverit, asiakaskunta ja julkinen sana? Mitä sukulaisesi tai tuttavasi ajattelivat työpaikastasi?

Vastausohjeet

Kirjoita suomeksi tai ruotsiksi, koneella tai siististi käsin

- tavallisille A4-arkkeille vain toiselle puolelle paperia; kirjoituksen laajuus vapaa
- jättäen vasempaan reunaan nelisen senttiä tyhjää liuskojen sitomista varten

Kirjoita alkuun omalle liuskalleen

- nimi, syntymäaika ja -paikka, vanhempien ammatti, oma ammatti, koulutus sekä osoite ja puhelinnumero
- allekirjoitettu suostumuksesi siihen, että aineisto talletetaan nimelläsi Kansanrunousarkistoon tutkimuskäyttöön sekä mahdolliset käyttörajoitukset

Jos liität vastaukseesi valokuvia

- saat lisäohjeita kuvien lähettämisestä Kansanrunousarkiston kuva-arkistosta (puh. 09-1312 3235)
- lähetä myös negatiivit (kokonaisina negatiiviliuskoina) mikäli ne ovat käytössäsi
- kirjoita jokaisesta kuvasta mahdollisimman tarkat tiedot erilliselle paperille (ei kuviin); tärkeimmät tiedot ovat kuvausaika ja -paikka, kuvan aihe, kuvatut henkilöt sekä kuvaaja
- älä kiinnitä kuvia mihinkään; älä myöskään revi niitä irti vaan lähetä valmiit aibumit tai

- albumilehdet sellaisenaan
- merkitse vastauksesi alkuun selvästi, pitääkö kuvat tai negatiivit palauttaa vai ei; kaikkea palautettavaa aineistoa ei ehkä ole mahdollista kopioida kuva-arkistoon
 - valokuvien valokopioita tai ns. laser-kopioita ei arkistoida kuva-arkistoon; voit kuitenkin liittää niitä kirjoitukseesi tai antaa niitä tiedoksi kuvista, joita voisit lähettää kopioitavaksi

Jos äänitöt (olet estynyt itse kirjoittamasta tai haastattelet toista henkilöä)

- käytä C-kasetti- tai avokelanauhuria, mieluiten erillistä mikrofonia
- puhu nauhan alkuun haastattelu-aika ja -paikka ja haastattelijan ja haastateltavan henkilötiedot sekä kysy haastateltavalta suostumus siihen, että aineisto talletetaan myös hänen nimellään tutkimuskäyttöön Kansanrunousarkistoon
- kirjoita samat tiedot nauhakoteloon, sekä lyhyesti erilliselle paperille nauhan sisältö
- vältä valmiiksi kirjoittamasi tekstin ääneenlukua; lähetä silloin mieluummin teksti

Lähetä vastauksesi 31.8.1998 mennessä osoitteeseen

**SKS / Kansanrunousarkisto
PL 259
00171 HELSINKI**

Kirjoita kuoreen nimesi, osoitteesi sekä tunnus "Oikeutta maalla ja kaupungissa". Kirjoituksia ei palauteta, joten ota itse itsellesi kopio.

Palkinnot ja tulosten julkistaminen

I palkinto 5000 mk
II palkinto 3000 mk
III palkinto 2000 mk

Lisäksi jaetaan arvokkaita kirjapalkintoja.

Tulokset julkistetaan ja palkinnot jaetaan Helsingissä joulukuussa 1998.

Palkintolautakunnan muodostavat oikeusministeri Kari Häkämies (puheenjohtaja), osastopäällikkö Tuomo Rapola, arkistonjohtaja Pekka Laaksonen, laamanni Kalervo Sukura, osastosihteeri Pirkko-Liisa Paulio, herastuomari Hilikka Isoaho, asianajaja Arto Keravuori, ylitarkastaja Eeva Vallisaari sekä tutkija Juha Nirkko (sihteeri).

Vastausten käyttö ja tallettaminen

Alkuperäiset kilpailuvastaukset talletetaan Helsinkiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon, missä ne ovat muun perinneaineiston tavoin tutkijoiden käytettävissä. Kilpailun järjestäjillä on oikeus julkaista aineistosta kokoomateos, johon julkaisuluvat kysytään kirjoittajilta erikseen. Erillisiä tekijänpalkkioita ei makseta.

Lisätietoja antavat

- Juha Nirkko, Kansanrunousarkisto, (09) 1312 3238,
e-mail Juha.Nirkko@helsinki.fi
- Eeva Vallisaari, OM, (09) 1825 7606, faksi (09) 1825 7630,
e-mail Eeva.Vallisaari@om.vn.fi

Keruukilpailun järjestävät

Oikeusministeriö
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
kansanrunousarkisto